

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Sturdza și Brătianu.

(*) Sub acest titlu, sugestiv și pentru români și pentru unguri, presa din capitala Ungariei — și după ea și cea din provincie — scrie coloane întregi, dând drum fantaziei atât de bine reputeate, când vorba e de exagerări, mistificări și debitarea celor mai sfruntate neadevăruri.

»Budapesti Hirlap«, organ guvernamental și cu cea mai mare trecere în presa maghiară, fără a cerceta dacă are vre-un temei ceeace i-s'a comunicat, am arătat: în numărul de ieri cere imediată satisfacție dela România ori de nu, dorobanții să fie gata, căci se vor afla nu numai în fața — honvezilor (a vestiților eroi dela Pánade!) maghiari, ci și a armatei împărătești și chiar a oștirilor celor doi aliați ai Casei de Habsburg.

Va să zică în fața triplei alianțe! Ceeace nu e de șagă, căci ori cât ar fi ei de viteji, i-ar strivi atâta sâlă de oștire.

La București se vor fi citit însă aceste amenințări cu — compătimire. Este adevărat de compătimit poporul, ai cărui purtători de condei abuzează în acest chip detestabil de libertatea presei și de credulitatea publicului.

Se va și rîde însă, citind în ziarele maghiare de azi că »i-s'a proclamat războiul României« din cauză că »primul ministru Sturdza a organizat revoluția valahă ardeleană«...

O atât de mare idiotie nu s'a mai așternut pe hârtie.

Am râde și noi. Cunoscând însă apucăturile acestei mizerabile prese, știm că se mînte cu bună știință, pentruca mistificând publicul și strămătorînd guvernul, să se provoace măsuri polițiale proprii a lovi în instituțiile noastre culturale, desființînd și puțina libertate de care ne bucuram cel puțin odată pe an, la adunarea generală a Asociațiunii.

E sistem asta în presa maghiară. Nu a trecut o singură adunare generală, fără ca să nu se fi scris cele mai incornorate minciuni, ca astfel după fiecare adunare comitetul să fie șicanat.

Și nainte cu doi ani ce nu s'a scris? Doar doar vor silii guvernul să oprească ori să disolve cu puterea adunarea dela Sibiu.

Ceeace se scrie însă acum, a pus vîrf la toate.

La marea adunare dela Sibiu am avut mîngăierea să vedem ilustritățile vieții publice din România. Pe Aurelian, fost prim-ministru și președinte al Academiei, pe foștii miniștri C. Arion și N. Filipescu, pe frații Ioan și Vintilă Brătianu, pe actualii miniștri Emil Costinescu și V. G. Mortzun, pe Const. Brâncoveanu-Basarab, atâția profesori universitari și secundari...

Era de înțeles ca presei maghiare să nu-i placă marea noastră înfrățire.

Injuriile de acum sunt însă absolut gratuite, blăstămăția cu atât mai de condamnat, cu cât la adunarea dela Bistrița n'a asistat nici dl Brătianu, nici dl Sturdza. Ba primul ministru român nici n'a fost în Bi-

strița, iar dl Brătianu trecuse pe acolo înainte de adunare, cum fusese și pela Sibiu, Abrud, Câmpeni și alte localități. Nu pentru a face însă politică, ci pentru recreare și din interes ce poartă vieții țaranului român. Doamna Brătianu, coboritoare din ilustra familie princiară Știrbey, se știe, colectează cu plăcere tot ce se referă la etnografia țărânilor noastre, a cumpărat și frumoasa colecție de țesături a dlui prof. D. Comșa.

De altfel chiar dacă ar fi asistat la adunarea Asociațiunii, eră asta o crimă pentru care presa șovinistă să țipe și să pretindă proclamarea războiului contra României?

Dar la adunarea dela Sibiu a fost și dl Brătianu și alți fruntași d'n România, și slavă Domnului, Ungaria e tot sub sceptrul sftului Stefan, n'a incorporat nimeni nici măcar Ardealul!

Nu văd cei din presa maghiară că se fac ridicoli? Și ce socot: lumea mare nu vede infamia ce se ascunde sub vrafu de calomnii?

Dar cine, la noi și în Europa întregă, o să creadă, că dl Sturdza, bărbat de stat în vîrstă de 73 ani o să umble travestit pe la adunări în mici orașele ardele- nești?

Și e atât de proastă poliția maghiară dela hotar, încât numai după d'ni Sturdza și Brătianu au plecat dela Bistrița, a aflat că participaseră la adunare?

De altminteri cu toată pornirea sa de a face caz celebru, presa maghiară se simte silită a înregistra și *desmințirea pe care o*

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

DIN ROMA.

Intr'o seară în Piazza delle Terme.

Note de Pompiliu Robescu.

Angelei.

— Ieșim?

— Să mi pui gulerul și mergem.

Soarele scăpătase după casele înalte ce se ridică spre ceriu amenințînd lumina și aierul cu construcțiile lor enorme. Pe fereastra deschisă larg răcoarea serei îmi pătrunde în cameră aducînd cu ea tot sgomotul stradei.

Ce curioasă este strada aceasta văzută dela înălțimea celui d'al treilea etaj. Destul de largă, pare foarte strîmtă între cele două rînduri de case cu șase etaje ce-i mărginesc trotuarele; într'un cap o casă cenușie dintr'o altă stradă limitează orizontul; în celalalt cap se văd peste un zid înalt, două globuri electrice din gară, așa că strada pare un șanț profund, ale cărui maluri le-ar formă casele ce se succed lipite una de alta, fără nici o grădină, fără nici o întrerupere decât numărul infinit de ferestre ce taie zidurile în mod simetric, cu persianele lor verzi, cari în depărtare par pete mărunte pe vopseaua galbenă a zidurilor. Orizontul este închis, o fâșie de ceriu albastru urmează ullimului etaj al casei din față, iar soarele ajunge în fereastra mea pe la trei, ca să se ascundă pe la cinci după coperișul de vis-à-vis. Răcoarea sării și amurgul delicios

vin repede în strada aceasta și atunci copii mișună pe pavagiu, se joacă, aleargă, țipă; vînzătorii ambulanți își strigă mărfurile cu glas ce strîns între zidurile înalte, răsună curios; persianele se dau de pîrete lăsînd deschis golul ferestrelor în cari apar capete brune și răsună cântece cristaline, pe când peste tot sgomotul stradei în plină viață, dela al patrulea etaj de peste drum, dintr'un atelier de croitorie, îmi vine la urechi murmurul continuu al unei mașini de cusut, ca bîzăitul monoton al unui bondar.

— Pronti!

— Andiamo!

Coborim repede cele 80 de trepte ce separă camera mea de pămînt și apucăm prima stradă la dreapta spre Piazza Indipendenza.

Cerul senin de o puritate de cristal se desfășoară imens peste această piață largă și curată, în jurul căreia vilinuri cochete și palaturi patronale își ascund fațadele după arborii grădinilor lor; copacii din piață, altădată acoperiți cu frunze verzi și mari, stau acum ofiliți în aierul clar de Septembrie, biete frunze rărite, arse de soare și bătute de siroco se pleacă în jos cu un aier de oboseală, purtînd în greutate petele ruginii cu cari toamna își înșamnă venirea, și peste tot din seninul cerului ca o sticlă transparentă, din aierul limpede, se lasă un parfum trist de sfârșit de vară, o melancolie ce pe nesimțite își pătrunde în suflet, lăsîndu-ți o senzație de adînc regret la apropierea toamnei. Un tramvai electric taie piața în lung în fuga mare răscolind pulberea; câteva frunze mari, uscate se prind în curent, aleargă nebunește după el într'o fugă dezordonată și pe când vagonul se micșorează în de-

părtare, ele cad moarte pentru totdeauna, rămîn nemișcate pe albul pavagiului, ca niște picături enorme de lacrimi ruginite. Un stol de copii gureși aleargă pe sub copaci, umplînd aierul limpede cu vocile lor arginții, iar în depărtare, peste coperișurile ce se văd printre arborii către apus, cerul se acopere de o culoare galbenă lucitoare, ultimele raze rășfrante ale soarelui ce se culcă.

Incet, uitîndu-ne cu atenție în dreapta și în stînga, traversăm apoi vasta piață a gării, Piazza della Stazione, așa de populată, așa de animată, unde trăsurile, tramwaietele, căruțele, automobilele, bicicletele se încrucișează la fiecare clipă, riscînd să calce pe cineva.

Pe o stradă nouă, tăiată prin mijlocul grădinei ce este în fața gării, ne îndreptăm pașii în Piazza delle Terme. Cerul s'a făcut puțin mai obscur și limpedea transparentă a lui a luat o nuanță ceva cam cenușie, în această luptă ce se dă în amurg între lumină și întuneric. În spate, resturile termelor lui Dioclențian, ziduri roșii, învechite și posomorite; în față semicercul exedrei, clădire nouă și elegantă în mijlocul căreia, tăind înălțimea de șase etaje a zidăriei se deschide ca o prăpastie Via Nazionale; iar în mijlocul largei piețe, o enormă fîntînă de bronz, aruncă o coloană puternică de apă în sus.

Iartă mă! și Giorgio lăsîndu-mă de braț, alergă înaintea unui tinăr, ce trecea cu mâinele în buzunare:

— Rustico, Caongiorno! Come stai?

Cel interpelat se oprî brusc, și recunoscînd pe Giorgio, îi înapoie cu cordialitate salutul!

da polițaiul și fișpanul dela Bistrița. Amândoi acești bărbați de încredere ai guvernului spun că dl Sturdza n'a fost la Bistrița, iar dl Brătianu n'a fost nici dsa pe vremea, când s'a ținut adunarea.

Insuși dl Sturdza declară că tot svonul este o *născocire copilărească*...

Presei maghiare îi trebuie însă ministri români la Bistrița, ca astfel să ne poată îmblăți, să ne calomnieze și să ne prezinte ca dușmani ai ungerimeii și conspiratori contra siguranței statului.

De multe i-am crezut capabili pe cei dela presa maghiară. Totuși, mișelia d'acum ne surprinde. Ne surprinde și ne pune pe griji. Ne vedem adevărat în fața unei campanii ticăloase, cum a fost în iarna anului 1905 *sgomotul infernal privitor la pretinsa revoluție valahă*, pe urma căruia ni-s'a oprit orice întrunire. Tot vre-o mișelie de felul acesta ni-se rezervă și acum.

In contra băncii naționale. Fostul ministru de finanțe, Lukács László, într'un interviu, dat unui redactor al ziarului »N. Fr. Presse« spune între altele, că este adevăratul comunității băncii, al cărei folos în primul rând este, că Ungaria profită de un mare credit al Austriei, fără a trebui să aducă nici o jertfă. Este neexplicabil pentru el cum voiesc să desbina această instituție atât de importantă, vitală chiar, cu privire la referințele financiare ale țării noastre. Și e și mai neexplicabil lucrul acesta, câtă vreme se susține teritoriul vamal comun. Fostul ministru atacă apoi coaliția, pe motivul, că nu și-a putut duce în îndeplinire nici un program.

In chestia transacțiunii se va întruni în zilele acestea întreg cabinetul în vederea reluării tratativelor, lucru, care se va întâmpla, precum se afirmă, în primele zile ale lui Octombrie. Ministrul Wekerle este așteptat pe astăzi la Buda-pesta.

Eu fusei contrariat de întâlnirea aceasta, căci ne răpește din timp și ne împiedecă să mergem afară din Roma să vedem apusul de soare.

La trei pași de ei, priveam piața. Ce curioasă antiteză între cele două zidiri ce o limitează! Din termele lui Dioclețian au rămas puține resturi, dar totuși așa de mari că o biserică vastă, un muzeu enorm, o mănăstire de călugări și nu știu câte curți și grădini, încap între zidurile rămase sub bolțile ce se ridică mărețe spre cer, sub arcurile ce imperioase își înalță în sus curburile lor solide și elegante, peste cari timpul în trecerea lui înceată și prelungă, a pus pecetia sumbră a antichității. Cărămizile apar aproape negre, resturi de arcuri își urmează părți din curbele lor de altă dată, tencuiala și marmurile s'au dus de mult, și scheletul învechit al termelor șoptește parcă povestea celor 2400 de persoane ce puteau să încapă deodată în băile termelor, poveste de sânge și dragoste, de desfrâu și de abnegație, în care lumea de pe atunci, — acum două mii de ani aproape — își trecea viața.

În față, colosalul arc al exedrei, zidit pe temelile termelor, își deschide spre piață vasta sa curbă, cu porticul ei limitat de coloane corintice, cu glastrele enorme ce stau între coloane, cu scările ei de marmură albă, cu sutele de ferestre ce taie zidurile de piatră până sus la al șaselea etaj, peste care, o balustradă fină de colonete de

Lupta în comitat.

Reprezentanța municipală a comitatului Arad își ține adunarea de toamnă Luni, în 17/30 Septembrie a. c. Deoarece la ordinea zilei sunt mai multe obiecte de mare importanță pentru toți locuitorii acestui comitat, sunt rugați toți membrii români să ia parte la această adunare.

În preseara acelei zile, adică Duminică în 16/29 Sept. a. c. la orele 8 se va ține o consultare în otelul „Vas“.

Vorbirea dlui Andrei Bârsanu,

rostită Sâmbătă, la deschiderea adunării generale a Asociației la Bistrița.

(Urmare și fine).

Ferice de statele, ai căror conducători înțelepți le știu ferii prin măsuri luate la timp de asemenea cataclisme nimicitoare!

Ar crede cineva, că în amestecul acesta de oameni, produs în urma relațiilor celor nouă de viață, și față cu legăturile de interese între diferitele clase sociale, sentimentul național a început a slăbi, că cosmopolitismul cel mai pronunțat ar fi gata a lua locul grupărilor naționale și că prin urmare noțiunile de »patrie« și de »naționalitate« ar fi gata să dispară din dicționarele popoarelor, sau să rămână numai niște amintiri istorice.

Nimic însă din toate acestea. Dimpotrivă ori și cine poate observa fără nici o greutate, că principiul național se manifestă în ziua de azi cu mai multă putere decât ori și când. Toate popoarele, chiar și cele mai mici, se nizuiesc din toate puterile a se consolida, fiecare din ele caută a-și cultiva însușirile sale caracteristice și astfel a contribui fiecare în felul său la progresele omeniei.

Nici chiar în depărtările cele mai mari și în relațiile etnice cele mai complicate sen-

timentul național nu se reneagă, ci dimpotrivă, departe de patrie limba maternă pare că sună mai dulce, locurile de acasă se par mai frumoase, ceice vorbesc același graiu, între neamuri străine se simt mai apropiați unii de alții, cei necunoscuți se împrietesc, dușmanii se împacă și cu toții se simt fiii aceleiaș mame, legați împreună prin trecut, graiu și obiceiuri.

Și este și natural să fie astfel, deoarece naționalitatea e legătura cea mai firească între oameni; ea este formula prin care individul se pune în legătură cu omenimea întreagă, precum familia formează legătura între individ și între națiune. Numai în cadrul acesta își poate desvoltă el pe deplin însușirile sale firești și poate contribui în adevăr la progresul omeniei, precum o plantă poate prospera și aduce rod numai în pământul, în care a crescut dela început și numai în anumite împrejurări climatice. Iată ce o desrădăcinezi din pământul în care s'a format și o duci în altă parte, sub o altă climă, ea începe a tânji și nu mai aduce rodul așteptat, ba adeseori se ofilește cu totul.

Toată cultura omeniei, tot progresul, ce s'a putut realiza până acum, se întemeiază pe cultura națională, pe întrecerea între diferitele popoare de a-și valida darurile, cu care le-a înzestrat Dumnezeu, și ar fi o primejdie pentru întreaga omenie, când legătura aceasta firească dintre oameni ar dispărea, făcând loc unei contopiri generale utopice, care ar prefăce din nou lumea întreagă într'un haos fără viață, într'o masă amorfă, fără nici un preț.

Chiar și propagatorii cei mai zeloși ai înfrățirii între popoare, chiar și campionii cei mai înfocați ai legăturii claselor muncitoare din diferitele țări nu înțeleg sub această înfrățire și sub aceste legături desființarea unităților naționale și contopirea popoarelor pentru progresele omeniei și trebuința neapărată a susținerii și sprijinirii ei. Numai înainte cu câteva săptămâni, la congresul socialist din Stuttgart cunoscutul

piatră se proiectează clar pe cerul albastru-cenușiu. Sub portic, restaurantele își expun mesele lor acoperite cu pânze albe, la cari se așează lumea modernă, oameni cari își trec viața într'un mod așa de diferit de acei ce în vremuri își purtau sandalii spre termă. Hainele negre, pălăriile de paie, ochelarii, sunt așa de departe de largele toge, de lițierele elegante ale anticilor și nobililor romani. Și în mijlocul pavagiului alb al pieței, ocupând un mare spațiu, fântâna de bronz aruncă în sus coloana puternică de ape, ce cad în cele trei bazinuri suprapuse, în jurul cărora patru grupuri enorme în bronz, patru noiade cu monștrii marii, în poze bizare, în încolăcirii nebune de brațe și de gambe nude, primesc pe piepturile, pe spatele lor șișniturile cristaline ale altor coloane subțiri de apă, cari dau nudității lor de bronz o strălucire stranie.

Lumea trece încoace și în colo prin piață, trăsurile înhamate cu un cal o taie în toate direcțiile, tramvaiele grele o ocolosc în curbe elegante purtând în sus și în jos sute de persoane o cafenea dintr'un cap al porticului își întinde mesele ei mici de fier galben până pe pavagi, un sgomot continuu de roți, de clopote de tramvaie, de voci umple aerul, pe când apa ce asvârle puternic în sus din fântână, murmură neîntrerupt cu ploaia ei de picături fine ce cade în cele trei bazinuri suprapuse.

— Permete?

Și Giorgio mă prezintă amicului său. Adio plimbare! Pentru azi, perspectiva apusului afară din Roma s'a dus. Mă resemnez și mă apropiu de cei doi sculptori.

Conversația lor este banală. Rustico răspunde întrebărilor lui Giorgio asupra casei, asupra atelierului, asupra traiului și fără voie mă simt atras către acest tânăr frumos, ai cărui ochi mari, de o nuanță verzuie, lucesc aprins în fața lui albă încadrată de un păr abundent, creș și negru. O țigară de foi îi spânzură dintre buzele roșii și cărnoase, a căror umiditate parcă așteaptă o sărutare. Și încet-încet, trecând primele momente ale răcelei ce fatal pune depărtare între amici, Rustico începe să-și răscolească amintirile de acum trei ani, amintiri la cari a luat parte și Giorgio, scene nebune de atelier, râsuri tinere de elevi de Belle-Arte, impulsuri voinicești de artă. Într'o italiană clară și frumoasă, cu accentul acela particular al italianului care cântă vorbele făcând dintr'o conversație o muzică dulce, Rustico vorbește, arătându-și după buzele roșii un șir de dinți mici și regulați, zimbînd de amintiri, rîzînd de situații nostime.

O vorbă a lui Giorgio îl făcu să vorbească de un fost coleg și camarad de școală. O, câte farse nu i-au mai făcut lui Mario! Era urît, slab, cu o figură ce semăna cu a lui Christ în suferință, cu un caracter bizar și irascibil, aprinzându-se la fiecare vorbă, supărându-se de fiecare

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de marmoră. Căntărea și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszöben, Déva și Bánpatok.

conducător al mișcării sociale din Franța, Jaurés, a rostit, în mijlocul unei furtuni de aplauze, următoarele cuvinte vrednice de băgat în seamă: »Nu voim să nimicim patria, ci să o socializăm. Căci națiunea e visteria progresor omenirii, și ar fi rău de proletariat, dacă ar zdrobi acest vas prețios al culturii omenesti«.

Pornind dela aceste convingeri, fiecare popor ajuns la oarecare grad de maturitate, se silește în ziua de azi, mai mult ca ori și când mai înainte, a rivaliza cu celelalte popoare în literatură și în artă, în știință și industrie, întocmiri sociale și de stat și a contribui la progresul general, afirmându-și tot mai mult individualitatea sa.

Se naște acum întrebarea: Ce cale să urmeze poporul nostru între împrejurările amintite, ca să poată purta cu succes lupta pentru existență, de care a fost vorba mai sus, și să poată ocupa un loc demn între celelalte popoare?

Răspunsul cred, că se impune de sine.

Poporul nostru nu poate urma alt drum, decât cel străbătut de popoarele, care au avut norocul a ajunge mai departe pe cale nefârșită a progresului. El trebuie să încerce a se apropia de acestea toate privințele: pe teren intelectual, moral și material, și anume trebuie să-și iuțească cu atât mai mult pașii și să-și pună la probă puterile, de care dispune, cu cât împrejurările nefavorabile ale trecutului l-au reținut mai înapoi.

Prin școală, prin biserică, prin jurnale, prin bibliotecă, prin societăți, prin teatru, și prin toate celelalte mijloace ale culturii moderne să caute a se lumina cât se poate mai mult, având totodată grijă, să se întărească și în privința economică, deoarece este știut, că bunăstarea materială e o condiție neapărată pentru orice înaintare mai însemnată în cultură. Astfel înarmat cu armele științei și având ca pavază o organizare socială și economică înțeleaptă, poate

păși cu încredere în lupta cea mare a popoarelor, fără teamă că va fi nimic.

De altă parte dacă poporul nostru voește să-și împlinească după cuviință menirea sa și să dea omenirii aceea, ce-i este dator, trebuie să păstreze cu cea mai mare sfîntenie tot ce a moștenit dela strămoșii săi: limba sa melodioasă și expresivă, portul său pitoresc, obiceiurile sale frumoase, aplecările artistice, manifestate în cusături, chindisituri, sculpturi în lemn și în alte podoabe, muzica sa, aci duioasă, aci veselă, dansurile sale originale, — să caute a perfecționa toate acestea și altele, care formează notele sale etnice caracteristice, și așa să creeze o cultură națională. Numai astfel va dovedi el, că-și are rostul său în lume, numai astfel va arăta, că e vrednic a trăi și el între celelalte popoare, și-și va ridica un moment pentru toate timpurile.

Inceputurile unei culturi naționale le avem și acum, chiar și numai noi, românii din această țară, fără a ne extinde privirile asupra totalității poporului nostru, deși cultura nu cunoaște margini politice, ci este patrimoniul tuturor acelor, cari au aceeași origine și vorbesc aceeași limbă. Literatura noastră, deși modestă, totuși există; arta noastră națională, deși în fașă, totuși începe a se manifesta, în deosebi muzica noastră artistică începe a atrage chiar și atențiunea străinilor; un început de industrie artistică, sprijinită mai cu seamă de mâinile harnice ale femeilor române și pornind dela motivele păstrate în popor, pare-că își mișcă aripile ca să iasă la iveală.

Aceste începuturi suntem datori a le urma fără preget mai departe și astfel încetul cu încetul a zidi partea noastră din edificiul culturii naționale române. Bobocul ce începe a zâmbi între frunze, să-l îngrijim din toate puterile, ca să se poată desface în floarea întregă, spre fala neamului nostru și spre podoaba patriei.

La lucrarea aceasta de luminarea poporului, de înarmarea lui cu cunoștințele de lipsă și în genere la crearea unei culturi

naționale, Asociațiunea noastră este chemată a avea un rol de frunte. Nu este aproape nici o ramură din aceea, ce se numește cultură națională, care să nu poată fi îmbrățișată și sprijinită de ea, și anume cercul ei de activitate este cu atât mai mare, cu cât ea cuprinde pe toți românii din această țară, fără deosebire de confesiune sau de trepte sociale.

Prin înființarea de biblioteci populare, prin conferințe, prin publicațiuni, prin ajutorarea școalelor și prin inițierea de reuniuni culturale și economice, ea este chemată a răspândi lumina în straturile cele mari ale poporului; mai departe ea e chemată a aduna rămășițele trecutului, a studia limba, poezia, datinile poporului, a stăruii pentru păstrarea portului și a obiceiurilor celor bune, rămase din bătrâni, și în genere a încuraja literatura și arta română. Ea e menită să fie învățătoarea noastră, îndemnătoarea noastră spre toate cele bune, încurajatoarea noastră, de aici înainte, poate și mai mult ca până acum.

Precum vedem, problema ei este vastă, lucrarea ce are a o îndeplini, e uriașă.

La ducerea la îndeplinire a acestei frumoase, dar grele probleme, ea are lipsă de conlucrarea tuturor, celor ce sunt în stare a da mână de ajutor, de sprijinul obștesc. Altfel ea nu va fi în stare niciodată a-și îndeplini chemarea sa sublimă, ci va rămânea o formă fără viață, o plantă fără rod.

Pentru ca un pom să poată crește și să poată rodi, trebuie, ca fiecare frunză, fiecare fibră de rădăcină să-și facă datoria, să-i dea hrana de lipsă, altfel el se usucă în scurtă vreme sau tânjește, fără a putea produce roade mai de seamă. Ramurile, frunzele, rădăcinile Asociațiunii noastre sunt despărțămintele, agenturile și toți membrii ei. Facă și fiecare din ei și din ele datoria lor, dacă voiesc în adevăr, ca poporul nostru să înainteze!

De altă parte am dori din tot sufletul nostru, ca și împrejurările externe să se schimbe mai spre bine. Am dori, să vedem

glumă, devenind din cauza aceasta aproape pentru toți camarazii punctul de miră al sarcasmelor. Când se supără se uită crunt, scoțea un uf! puternic și deschizându-și brațele lungi și osoase, pornea în ceartă.

Și alții, și alții se succed în amintirea lui Rustico, îi face să defileze înaintea ochilor mei, în amestecul ciudat de artă, de glume, de petreceri, de modele, de artiști, fiecare cu calitățile, cu defectele lui.

Seara se lasă repede, cerul pare o bucată enormă de oțel ce se întinde lucios peste clădirile pieței. O palpație de lumină trece ca un fulger prin primele umbre ale serei, o alta îi urmează și cele opt lămpi electrice din piață se aprind de focul scânteietor al curentului, făcând o aureolă pa'idă de raze viorii în jurul fiecărui glob, luptând cu lumina serei ce se stinge treptat.

În partice, sub fiecare arcadă, globuri mari de gaz se aprind unul după altul, pătând cu lumina lor verde golul sombru dintre coloane; apoi restaurantele își aprind luminile lor; magazinurile par înflăcărâte; cele două teatre-cinematografe scapără scânteii din sutele de fiole electrice ce le înconjoară largile porți deschise; tramwaiele cu luminele aprinse trec sunând din clopote, cu felinarul dinainte ce pare un ochi enorm galben; trăsurile taie piața cu negrul lucios al lacului cu cari sunt vopsite, în sgomotul confuz al lumii ce trece încoace și încolo, în nesfârșitul murmur de voci și de apa ce foșnește în cele trei bazine de bronz.

Spre aspus, cerul peste balustrada de d'asupra exedrei ia o culoare galbenă strălucitoare, un viu

de metal topit, ce lucește puternic și care spre margine se transformă în portocaliu, mai departe în roz, mai departe în roșu, într'o bogăție așa de mare de culori, într'o trecere așa de fină de nuanțe, de-o căldură, de un colorit incredibil. Vulturii din colțurile balustradei, întinzându-și aripile în sus ca niște brațe ce imploră cerul se proiectează puternic pe fondul așa de nuanțat al apusului, zidurile de piatră, în lumina indecisă, par vinete, câteva ferestre strălucesc de lumina aprinsă înăuntru ca niște gur' de cupatoare aprinse, celelalte întunecate, negre, cu persianele de perete stau deschise absorbind aierul serii.

— Dar Renato!? ce mult lucra acela și ce talent avea!

Și iar o serie de anecdote sărate de atelier, o înfinitate de detalii de tehnică și de modelațiune, pe cari Rustico le dă cu claritate și cu eleganță, întovărășind vorba cu gestul, făcând să apară din nimic o linie elegantă, o curbă grațioasă, desemnând cu degetul în aier. Ochii i-se aprind și a-runcă flacări, maxila inferioară puternic desvoltată îi strică puțin regularitatea ovalului și toată ființa lui parcă exprima siguranța și puterea talentului. Voința fermă se desemnează pe figura lui de băiat frumos, dând trăsurilor lui regulate și aproape copilărești un accent de forță ce i-se revarsă peste fruntea naltă, pe care părul creștă în neregulă, pe obraji ce se roșesc mărindu-i grația feței, pe buzele ce-și pierd umezeala de voluptate și iau un caracter aproape dur.

Un proiecteur electric se aprinde într'o parte a pieței aruncând un mănunchi de raze vii peste fântână, coloana de apă ce sare în sus se albește ca de oțel, șuvoaiele ce asvârlă apa dintr'un ba-

zin în altul se fac de oțel, naiadele și monstrii iau forme și mai bizare în jocul acela de lumină ce le dă o altă aparență sub clarobscurul produs de lumina electrică ce vine dintr'o parte; și toată apa ce se revarsă din țâșnături se transformă în perle fine ce cad din coioana din mijloc, ce sar dintr'un bazin în altul, perle fine ce bat nudurile naiadelor, corpurile monstriilor, o ploaie de perle ce dă fântanei un aspect de feerie magică.

D'asupra, stele risipite clipeșc privind curios spectacolul pieței, cerul albastru profund pare o apă depărtată, iar peste balustrada exedrei, ultimul joc de culori face o palidă pată violetă de o nuanță așa de diafană că pare o pulbere fină ce se răspândește colo, departe, se subție, se amestecă din ce în ce cu obscurul, și piere...

În piață, pavagiul este luminat puternic, lămpile electrice scaldă toată mișcarea cu abundența razelor vii, globurile de gaz din portic par lămpi somnoroase ce-și răspândesc cu greutate lumina lor verzuie, mesele restaurantelor strălucesc de albul pânzelor, trăsurile cu felinarele aprinse par lumini ce danțează pe suprafața unui loc, iar în cealaltă parte, ciasornicul gărei, cu rotundul cadranelui său luminat, pare un ochiu de ciclop ce privește dus pe gânduri, impasibil de mișcarea orașului, absorbit numai de ideea de a marca regulat fiecare clipă ce se scurge din viața furnicării de lume ce trece în coace și în colo și care nici nu-și dă sama că cu fiecare minut ce trece, se face un pas mai mult spre o deziluzie, spre o decepție, spre moarte...

Roma, Septembrie 1907.

cât mai curând, luând ființă convingerea corectă, că binele întregului se întemeiază pe binele părților, din care se compune, și că prin urmare Asociațiunea noastră, luminând și întărind poporul nostru, contribuie totodată la întărirea și înălțarea patriei noastre mult iubite.

Cu această dorință, isvorită din adâncul inimei mele și care cred, că este dorința noastră a tuturor, declara dunarea generală de deschisă.

Din traista cu minciuni a presei maghiare.

Dăm, mai la vale, câteva din minciunile mai incornorate, apărute în presa maghiară cu prilejul campaniei ridicole ce a deschis contra dlor Sturdza și Brătianu.

Semioficiosul »Magyar Nemzet« scrie:

»Da, ministrul de interne Ioan Brătianu a fost la adunarea Astrei, în societatea publicistului și poetului Nicolae Goga, care din însărcinarea Ligii culturale a scris ș-o carte voluminoasă despre români. Sturdza însă n'a fost în Ungaria. Sturdza e președinte al Ligii și se interesează atât de mult de lucrările ei, încât în ziua adunării Astrei prezida o ședință a secțiunii Ligii. Se poate că Goga a fost pe la Bistrița din însărcinarea ori cu știrea primului-ministru, Sturdza însă eră în București. Goga nu este deci un pseudonim, ci un politician și redactor daco român bine cunoscut...»

Alta, și mai lată:

»Cu toate tăgăduirile și desmințirile, guvernul știe că Brătianu a luat parte la adunarea din Bistrița și bănuiește că Brătianu vrea să încheie pact cu valhii. Deoarece însă regele României numai peste câteva zile sosește la Viena, este probabil că ministru de externe Aehrenthal va afla prilej să ceară lămuriri dela regele român și eventual să discute cu el nemijlocit și pedepsirea (megtorlás)«...

Să discute cum să se proclame războiul, — nu-i așa?

Ce-ar mai rade și regele Carol, dacă Aehrenthal ar fi un găgăuț ca ceice fac de răs presa maghiară!

MARKO VOVCIOK.

Nu de mult s'a stâns din viață, în vârstă de 78 de ani, la moșia ei din Rusia-sudică, scriitoarea rusă, odinioară atât de sărbătorită, M. A. Marcovici, cunoscută în literatura rusă sub pseudonimul Marko Vovciok.

Ceeace a săvârșit celebra americană Becher Stov, prin vestitul ei roman »Coliba lui moș Tom«, pentru nenorocii negri și pentru abolirea sclăviei în Lumea-nouă, a făcut scriitoarea Marcovici pentru iobagii ruși și pentru ștergerea iobăgiei în imperiul țarilor.

Prin număratoarele sale romane și nuvele din viața jalnică și chinuită, nevrednică de om, a iobagilor ruși, Marko Vovciok a smuls societatea rusă din apatia de care fusese cuprinsă, împinându-o la o protestare înflăcărată în contra grozavei instituții a sclăviei. Schițele ei, prinse, cu atâta talent și poezie, din viața nenorocitorilor robi, stârniră în toată Rusia cea mai adâncă indignare și o mișcare uriașă.

Și alți mulți scriitori ruși, între cari Turgenieff și Grigorovici, au netezit, prin scrierile lor, terenul pentru ștergerea sclăviei, dar Marko Vovciok a știut să atingă coardele simțitoare ale lunei rușesti, să miște și să sguđuie inimile elementelor culte.

Omagii regelui Carol.

Plevna, 24 Sept. Marele duce Wladimir, soția sa și principele domnitor Ferdinand, după ce au vizitat câmpul de luptă celebru d'aici, a trimis regelui Carol o telegramă de omagiu.

Regele Carol a răspuns, tot telegrafic, exprimând între altele și bucuria că în curând va salută pe marele duce și ducesă în regatul său.

Principele Ferdinand deasemeni a trimis regelui Carol, prezentându-i omagii ca celui mai mare erou dela Plevna.

În curând se vor aranja aici serbări de omagii la adresa regelui și regatului României.

Din Bihor.

Adunarea poporală dela Sitelec.

— Raport special al »Tribunei«. —

Duminecă, în 22 Septemvrie, s'a ținut adunarea poporală dela Sitelec, în cercul electoral al Tinței. Două momente principale țin să accentuez: ținuta admirabilă a poporului bihorean, acum conștiu de sine, și faptul că acest popor, cu câțiva ani înaintea departe de orice agitație politică acum cere conferența națională. Bihorul cere conferență națională!... Tempora mutantur!...

Adunarea a fost nu se poate mai reușită. Poporul adunat din cinci sate ascultă cu drag pe oratori; el își da bine seama de chemarea sa, întreruperile spontane, atât de naive dar atât de puternice toate la locul lor, — mă puneau în uimire.

Iată decursul adunării:

La adunarea din Sitelec sau Sitelec au luat parte românii din Sitelec, Miersig, Oșand, Husasău și Șumuji.

Preotul, gr. cat. Al. Mihuț din Sitelec propune de prezident pe Ioan Vaida, preot în Husasău, de notar pe Ioan Andreiu, oficiant de poștă, din Sitelec și de bărbați de încredere pe: Todor Vlădică, George Andrei, Grigorie Tiț și Toma Galis.

Bătrânul preot Vaida — are aproape 90 de ani — mulțumește poporului că a venit, deschide

Marko Vovciok și-a început activitatea literară în anul 1855.

Nuvelele sale, din viața poporului rus, apărute într'un volum, în 1859, au atras asupra-i atenția publicului. Dobroliubov, cel mai mare critic pe atunci, le-a lăudat foarte mult, reievând însemnătatea lor socială.

Succesul primelor nuvele a îndemnat-o să continue în această direcție și astfel ea îmbogăți literatura de atunci în contra iobăgiei cu numeroase opere în cari fură descrise în culorile cele mai vii și emoționătoare neomenia și egoismul boierilor ruși și suferințele nespuse de mari ale robilor pământului.

Pela începutul anului 1860, în ajunul abolirii sclăviei, scrierile acestei literate avură asupra guvernului și a societății ruse efectul unor lovituri de măciucă.

După abolirea iobăgiei, Marko Vovciok a mai scris numeroase istorisiri din viața poporului rus, dar acestora le lipsește focul celor în cari dânsa lupta pentru desrobirea poporului.

Pela 1875, Marko Vovciok s'a retras la moșia sa din Ucraina. De atunci n'a mai scris decât foarte puțin.

Operele ei vor trăi în literatura rusă ca un monument al luptei păturilor culte din Rusia în contra tristei instituții a iobăgiei.

la ora 2 d. a. adunarea și dă cuvântul lui dr. Lascu.

Dr. Lascu vorbește în două perioade: întâiu despre situația politică, apoi despre sufragiul universal, principalele puncte de discuție a adunării. Iată ce spune neobositul luptător despre situația politică:

Înzadar cearcă bărbații de stat unguri să ne nege existența națională, înzadar zic că poporul românesc nu e subiect de drept, căci acum națiunea română se afirmă prin sine însăși. Și îndată ce noi cerem cu glas tare drepturile, cari ni-se cuvin, adversarul trebuie să-și dea seama și de noi...

Din cauza unui mic incident oratorul întrerupe cuvântarea. Într'aceasta vorbește Gh. Ghiușiu-bescu, preot în Miersig, care accentuează *importanța* adunărilor populare și aduce elogii puținor luptători, cari își consacră viața binelui neamului.

Dr. Lascu reia apoi cuvântul: E vorba ca guvernul să ne dea un vot universal. Nu știm cum va fi, dar bine nu ne-a aduce! (Întreruperi: Să nu lase deputații noștri, să ne dea vot rău! Să nu se lase!) Guvernul voiește să ne despoaie și de puținele drepturi, pe cari le avem. (Iarăși întreruperi spontane din partea poporului: jos cu el, să nu ne lăsăm!) Noua arondare a cercurilor și censul intelectual nu ne va aduce decât rău, va ciunti din drepturile ce le mai avem. Datoria noastră, a tuturor: deputați, popor, e să luptăm pentru dreptul neamului. Parlamentul ungar ni e străin și el nici nu exprimă voința țarei. Noi să ne sfătuim în *șfatul nostru*, să ne facem noi un parlament al nostru. Eu cer cu glas tare: **să se convoace conferența națională...** (Aici poporul pretinde și el energic și spontan, convocarea unui »șfat« al românilor).

Vorbeste apoi despre darea progresivă, minimalul de existență, dreptul de liberă întrunire și propune apoi *moțiunea* următoare:

A trecut un an de când guvernul a primit însărcinare să dea drept de vot tuturor neamurilor din Ungaria. El nu se gândește însă decât cum ar putea să ne dea un vot, care să fie în *paguba* noastră. Li votăm neîncredere!

Noi alegătorii din cercul Tinței, *pretindem dela deputații noștri* să lupte imediat după deschiderea camerei, pentru îndeplinirea votului universal. Somăm totodată pe deputați, în vederea situației politice atât de grele să *convoace conferința națională*.

Protestăm contra *ticăloșilor* săvârșite, la alegerile dietale, față de candidații români și ne exprimăm neîncrederea și nemulțumirea cu administrația, care nu grijește de binele cetățenilor.

Poporul primește moțiunea cu însuflețire. Limbajul poporal al lui dr. Lascu a făcut ca toți să priceapă rostul adunării. Astfel se deșteaptă poporul!

După o vorbire a președintelui Vaida, care mulțumește poporului și celor veniți din Oradea, adunarea se disoalvă la orele 5 și jum. În popor domnea cea mai bună dispoziție, însuflețire; iar inteligența era veselă, că poporul își pricepe menirea...

Au participat la adunare:

Din Oradea-mare: dr. D. Lascu și mai mulți iuriști. Din Sitelec: tot satul, cu preoți și învățători cu tot. Din Miersig: Gh. Dudulescu, dascăl, Vasile Paguba, P. Moș, Gh. Popa, Vas. Coșă, fruntași, apoi mulți țărani. Din Husasău: bătrânul preot I. Vaida, Cărbunar, primarul Budureanu, fruntașii I. Vicași și D. Vicași. Din Oșand: preotul și preoteasa Ardelean, primarul Meletie Abrudan, fruntașii Natea Moroc și Iosif Nistor. Din Șumuji: preotul Petru Bogdan, dascălul Ioan Cloambeș, primarul P. Chirilă. Și popor mult din toate comunele acestea.

Preotul V. Popovici din Sitelec și Ioan Andreiu au merit principal în aranjarea adunării atât de reușite. De ar urma și altele!

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de poc al de apă amară o o o

Igmándi

alui **Schmidthauer**,
stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la **Schmidthauer Lajos**, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai confunde cu lă apă amară.

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se

Sărbările dela Ciacova.

Vorbirea dlui Marcu

rostită Sâmbătă în Ciacova la deschiderea adunării generale a Reuniunii învățătoresți din diec. Caransebeșului.

On. adunare generală!

Intrunindu-ne astăzi la adunarea noastră generală în această comună fruntașă, care tocmai acum și-a încoronat o operă măreață, izvorită din cea mai intimă preamărire a lui Dumnezeu și cea mai curată iubire de neam, dăm o nouă dovadă despre legăturile indisolubile dintre biserică și școala poporului, legături, cari mai ales în viața poporului nostru, sunt atât de puternice, încât astăzi nici imagină nu ne putem o evoluțiune sănătoasă la poporul nostru fără cea mai desăvârșită armonie între biserică și școală, cari se întregesc reciproc în murca uriașă a propășirii.

Imi servește spre nemărginită mângâiere a putea constata astăzi, aici și din acest loc, această armonie desăvârșită, drept o garanță a dezvoltării noastre în viitor, pentru că, precum bine știm, trăim astăzi vremuri, în cari concepția unilaterală a problemelor vieții, cauză să provoace un conflict artificial între școală și biserică, prezentându-se de o parte școala, ca un balast al bisericii, iar de altă parte biserica ca o piedecă în libera dezvoltare a școlii. De aci războiul cel mare, care cutremură astăzi bazele firești ale învățămîntului, de altă parte dreptul de existență al bisericii, ca factor cultural, în viața popoarelor.

Spre fericirea noastră, putem constata, că în viața poporului nostru, însetat de lumină și cu credință nefățărită de Dumnezeu, nu s'a declarat acest război și astfel am rămas feriți de acele năpăști, cari bântue în jurul nostru viața popoarelor, cari spre nefericirea lor cred, că dătoresc dezvoltării lor culturale cu declararea acestui război n. fast.

Evoluția unui popor poate fi sănătoasă numai dacă pornește din temelii firești ale dezvoltării anterioare, care a determinat, așa zicând, pentru veacuri înainte direcția întregului complex de manifestațiuni a vieții sufletești.

La noi românii sunt date condițiile acestei evoluțiuni prin biserică, concrescută cu în treaga individualitate națională etnică a poporului. Sub puterea ocrotitoare a bisericii s'a încheiat poporul nostru ca individualitate etnică deosebită, sub scutul bisericii a străbătut lungile veacuri de grea cumpănă și cu ajutorul bisericii s'a renăscut ca paserea Phönix din cenușa ei proprie.

În, din și prin biserică am devenit, ceea ce suntem astăzi!... Prin școală, fiica bisericii, prin școala confesională și prin hărnicia învățătorilor poporul nostru a dat înainte pe calea dezvoltării sale culturale.

Pentru noi românii, o școală fără biserică nu are rost! Acest adevăr, care astăzi s'a ridicat la rangul unei dogme în viața noastră culturală, își are cu atât mai mult dreptul la existență, cu cât mai evident, mai lămurit ni-se prezintă înaintea ochilor noștri adevărata misiune a școlii de astăzi.

Activitatea școlii în genere și în special a celei elementare, nu se restrânge numai la instruirea spiritului, ci trebuie să se estindă și asupra cultivării inimii, credinței, nobleței sufletești, fără de cari nici vorbă nu poate fi de o cultură solidă și trainică. Cultura, de care ne împărtășește școala, are să se întemeieze pe educațiunea religioasă-morală a elevilor. Și aici, tocmai în punctul acesta, se lămurește mai pregnant rostul bisericii ca factor cultural, care ca adevărată depositură a religiozității și moralei, are să vină în ajutorul școlii, întărind și potențând educațiunea etică-religioasă, pornită din sânul acesteia.

A instrua spiritul și — sub aripile calde ale bisericii — a cultiva inima și sufletul mlădițelor, încredințate îngrijirii noastre: aceasta este datoria învățătorilor, cari prin organizarea noastră în Reuniune, prin concentrarea forțelor noastre răslețe într'un organism puternic, datori suntem a ne instrui în prima linie pe noi înșine, mințile și inimile noastre, ca la rândul său să putem cu atât mai ușor să ne împlinim datoria, ce o avem ca învățători: *cultivarea elevilor noștri, atât ca cultivare a intelectului, cât și ca primenire a inimii și moralului!*...

Mă simt fericit a putea constata b'nefăcătoare influență a bisericii în propășirea noastră cultu-

rală, tocmai în fața unui dignitar al sf. noastre biserici, a înalt Prea Cuvioșiei Sale Părintelui Arhimandrit și Vicar episcopesc, *Filaret Musta*, care deodată cu oficierea sfințirii bisericii din loc, ne face onoarea participării în mijlocul nostru, a reprezentanților școlii, cari mână în mână cu biserică, tindem la ridicarea nivelului intelectual și moral al poporului nostru român.

In semnul Abecedarului și sub scutul de aur al sfintei cruci, să aprindem luminile, iubiți frați învățători. Pătruns de aceste principii și sentimente, declar adunarea generală din acest an a Reuniunii noastre învățătoresți — deschisă!

Vorbirea dlui protopop I. Pinciu.

*Onorată adunare generală,
Dlri învățători și învățătoare,*

Dați-mi voie ca în calitate de comisar consistorial, de șef al tractului Ciacova și ca parohul comunei bis. care are onoare a vă adăposti în modestele sale locașuri, să Vă zic un bine ați venit.

Înrolați în serviciul școlii care a făcut mari și puternice popoarele ce au îmbrățișat o cu dragostea recerută, V'ați întrunit de astădată la noi dd. învățători și învățătoare ca în cadrul statutelor și regulamentului reuniunii Dv. să săvârșiți ce mai nobilă și frumoasă lucrare, lucrarea desăvârșirii proprii.

Trebuința acestei desăvârșiri o simțesc însă numai acei învățători și învățătoare, cari s'au înălțat la deplină înțelegere a chemării învățătoresți și sunt pătrunși în inima lor de măreția și necesitatea și importanța ei pentru viață. Aci înălțat învățătorul nu e un năimit al poporului, care-și face și el slujba pentru ca să nu-i ia pâinea; ci e un spirit avântat, bărbat însufiețit, care trăiește pentru chemarea sa și muncește cu succes ca sublima țintă a școlii să se atingă. Modelul său de trai și purtarea sa au coborâtul curat al religiozității și moralității, care dă vieții spirituale o deosebită valoare și ocupațiunei materiale un fel de sfințenie ce-l face demn de stima generală. Persoana sa e înconjurată de farmecul cel-dă o viață de model.

În acest cadru se mărginește chipul adevăratului învățător.

În ambițiunea sa nobilă, adevăratul învățător se înspăimântă de gândul de a rămânea staționar și din toate puterile să silește se țină pas cu spiritul timpului. El face uz bogat de operele din bibliotecile ce-i stau la dispoziție, abonează singur ori în ortăcie cu alți colegi cele mai valoroase foi de specialitate, cari nu se perd în teorii abstracte și seci, ci teoria o tratează mână în mână cu praxa, ca să se întemeieze și sprijinească reciproc, cari și-au pus de țintă să scoată pe învățători din ogașul bătucit al unui mehanism nebun și să-i facă cunoscuți cu firea și particularitățile sufletești ale copilului, cu legile după cari își apropiază copiii cunoștințele ce trebuie strict observate ca materia de învățământ să cultiveze deopotrivă mintea și inima, cari stărnesc să încetățenească în sinul învățătorimeii metodele cele mai clare și mai firești și astfel să le facă cu puțință a și însuși un mod de instruire și educațiune care exercitat cu inteligența recerută să le asigureze progresul.

Adevăratul învățător e cel mai regulat cercetător al convenirilor învățătoresți. În aceste conveniri, dela cari n'ar trebui să absenteze nici un învățător, nici participând să se ascundă în ungherul visătorilor, ci să fie activ cu toată mintea și inima sa, el află cea mai bună ocaziune de a se exercita în folosirea cuvântului liber atât de necesar conducătorilor poporului. Pentru convenirile acestea el e toldeana pregătit cu ceva: o lecțiune de probă întocmită după toate cerințele metodice, comunicarea unei greutăți ivite și învingerea ei, fructul unei lecturi, o experiență pedagogică, biografia unui bărbat de școală, dare de seamă despre o vizită în altă școală, despre o carte din bibliotecă, despre superioritatea ori inferioritatea unui mijloc de învățământ de nou introdus, sau o carte nouă de școală, comunicarea părerilor literaților noștri asupra educațiunii etc.

Dela adunările aceste el merge acasă cu viața înseninată cu mult îndemn pentru chemarea sa și cu prețioase indigitații pentru lucrarea din școală.

Lucrarea sa din școală nu e fragmentară și

intâmplătoare, ci e un întreg bine încheiat după un plan bine chibzuit. Pentru fiecare oră e bine-pregătit și e model de punctualitate, ordine și conștiențiozitate. Întimpinând o greutate de neînvinș nu se rușinează a merge după sfat la superiorul său ori colegul său mai expert. În interesul școlii se pune în înțelegere cu părinții acestora, sfătuindu-i cum să-i dea și ei mână de ajutor, ca mai cu înlesnire să se ajungă ținta educațiunii.

În fața greutăților ce i-le pune în cărcă o legislațiune condusă de interese particulare, ca om cu simț pentru sfințenia legii își încordează toate puterile să satisfacă acesteia, nescăpând din vedere datorințele ce le are în afară de școală față de biserică și neam, de a cultiva cântările bisericesti atât de înălțătoare de inimă și cele populare alinătoare de dureri și năcazuri după adagiul »doină cânt, doină descânt, eu cu doina mă mai țin«. Apoi mână în mână cu preotul său muncește pe toate căile posibile pentru ridicarea stării religioase-morale și materiale a poporului.

Astfel se completează on. adunare generală, icoana adevăratului învățător, a învățătorului cum îi trebuie poporului românesc, care toată viața se hrănește din puțina merinde ce i-o dă școala.

Salutându-vă de nou cu bine ați venit, doresc ca adunările generale să facă din toți D-voastră adevărați învățători.

Din România.

DI Ion Brătianu care a fost Luni la Dărmănești și la Tg. Ocna a sosit cu acceleratul de Marți dimineață în Capitală și pe la orele 11 a fost la ministerul de interne, unde a primit foarte multe persoane.

Unui personaj poliitic care a vorbit azi în această privință cu d. Ionel Brătianu, ministrul de interne i-a spus următoarele:

— Este absolut inexact că dl Dimitrie Sturdza ar fi fost zilele acestea prin Ungaria. Toată lumea știe că dela întoarcerea d sale dela băi, primul ministru n'a trecut un moment granița.

»Cât despre mine — a adăugat dl Brătianu — care am reședința de vară la Prede.l, m'am plimbat ca turist prin unele părți ale Transilvaniei, unde negreșit am fost ca particular și nicidecum ca ministru.

»Este absolut fantazistă știrea că eu sau dl Sturdza am fi azistat la Bisirița, sau aiurea în Transilvania, la vr'o întrunire de orice fel, fie politică, fie culturală«.

Accidentul de automobil al dlui Emil Costinescu. Dl Emil Costinescu, ministru de finanțe, a fost Luni victima unui grav accident de automobil.

Luni seară, pe la orele 7, dl Emil Costinescu a hotărât să facă o preumblare cu automobilul, însoțit de copiii săi Nicu, Emil și Liliana. Automobilul a fost îndreptat spre șoseaua Comarnic — Sinaia. După câteva minute de drum, vehiculul era să sufere un accident, dând în drumul său peste niște petroae; scăpând aceste piedici și-a continuat drumul mai departe.

Peste vre o 10 minute, în dreptul cimitirului Sinaia, înaintea automobilului se văzu o căruță. Șoferul voi să evite căruța, ca să nu o ciocnească, manevra fu însă greșită și roatele dintr'o parte a automobilului intrară în șanț, răsturnând vehiculul și pe cei cari se găseau în el. Copiii au scăpat ușor: Nicu, cel mai mare a luat repede în brațe pe sora sa, scăpându-o de primejdie, dar alegându-se dânsul cu o ușoară contuziune.

Dl Emil Costinescu însă în cădere își rupse piciorul drept dela glezne și nu se mai putea mișca din loc de durere.

Se evitase însă un pericol mult mai mare, deoarece câțiva metri mai înainte, marginea șoselei se lasă în jos, într'o adevărată prăpastie și căderea automobilului în acel loc ar fi avut niște consecințe îngrozitoare.

Ajunși acasă, a fost chemat în grabă dl dr. Mamulea, care a dat bolnavului primele îngrijiri. D-sa a constatat fractura piciorului.

În timpul nopții dl Costinescu nu a închis ochii deloc, vătându-se neconținut de groaznice dureri în piept. Abia spre dimineață a putut adormi, durerile acelea părăsindu-l cu totul.

Marți dimineața a plecat din capitală, la tatăl său, dl dr. Costinescu, care împreună cu dl dr.

Mamulea au dat îngrijiri bolnavului. Mai înainte de toate piciorul victimei a fost pus în gips și va rămâne așa vr'o șase săptămâni, deoarece fractura e gravă.

Din parte-ne urmă dlui Costinescu o grabnică însănătoșare, pentru a-și putea relua ocupațiunile în fruntea ministerului ce-l conduce.

Björnson își menține părerea asupra ungarilor.

»A Hir« (dela 24 c.) publică facsimilul epistolei ce redactorul ei a primit dela marele poet al nordului, Björnson. Redactorul numitului ziar adresase adică o scrisoare marelui poet, căutând să-i schimbe ideile rele ce le are despre unguri.

Iată ce răspuns a primit:

Aulestad, 17 Sept. 1907.

Domnul meu,

Din copilărie iubisem și admirasem pe unguri, dar mai târziu, când i-am cunoscut d'aproape și m'au lămurit în Austria asupra nedreptăților ce ei comit asupra popoarelor ce stau cu ei în aceeași țară, am prins ură față de șovinismul maghiar.

Cred că înafară de Ungaria toată lumea așa simte. Credem, că nedreptățile acestea mai curând ori mai târziu vor aduce nenorocire peste Ungaria.

Dacă vrei să cunoști și mai bine părerea mea în această chestie, binevoiește domnul meu a citi numărul dela 17 Septembrie al ziarului *Maerz* și tot atunci și articolul meu, *Pacea și apostolii ei*, apărut în *Curier Européen* și în alte ziare. Urmarea se va publica în alte numere. Atacuri ori amenințări nu pot să împedice discuția acestei chestii...

Ungurii vor înțelege oare?

Și ce va fi răspuns redactorul lui »A Hir«?

Că nu poate citi *Courrier Européen*, deoarece liberalul guvern maghiar i-a interzis de mult intrarea în țară.

Dela frați.

Din Bucovina.

Manifestul clubului român bucovinean. Luni, în 16 Septembrie a. c. au ținut toți deputații români un sfat temeinic asupra situației politice.

La acest sfat au fost de față următorii deputați: Arch. M. Calinescu, consil. consist. D. cav. de Bejan, prof. dr. I. cav. de Volcinski, dr. Aurel de Onciul, Alex. Buburuzan, dr. Florea Lupu, dr. Alex. Baron Hormuzaki, Teof. Simionovici și Tit. cav. de Onciul. Deputații Tudor de Flondor a scuzat absența sa prin întimpinarea societății corale »Carmen«, iar dep. Const. Popovici a luat concediu pe 10 zile din cauza unui morb grav în familie.

După o temeinică dezbateră a situației politice, toți deputații români au votat unanim următorul manifest:

»Față de situația politică schimbată toți deputații români din dietă s'au întrunit într'un sfat comun. La prilejul acesta ei au constatat, că vechia legătură a majorității a încetat. Deputații români s'au împreunat într'un club român, compus din grupul conservator și din grupul democratic. În toate afacerile naționale clubul va procedea solidar. În afacerile economice fiecare grup are mâna liberă. Cu celelalte grupuri din dietă, clubul român va căuta să îndrumeze relațiuni cât se poate de bune. Clubul român condamnă scisiunea între românii din țară provocată de ziarul »Apărarea Națională«.

Clubul român s'a constituit în modul următor: a) Președinte: Cons. consist. Dionis cav. de Bejan; b) I. Vicepreședinte: dr. Aurel cav. de Onciul; c) II. Vicepreședinte: dr. Alexandru Baron Hormuzachi; d) Secretar: Tit cav. de Onciul.

Din străinătate.

O nouă conjurație s'a descoperit în contra țarului Rusiei. După cum se vestește din Peterburg în apropiere de Peterhof (castelul țarului) conjurații țin adunări secrete. O companie de ulani și una de cazaci au cutrierat în zilele din urmă parcul și pădurea din apropierea castelului și au deținut 12 cazaci și mai mulți studenți.

Exilarea unui metropolit. Ministrul de interne din Constantinopol a încunoștințat pe patriarhul din Ökumena, că consiliu de miniștrii a hotărât exilarea din țară a metropolitului din Drama pentru tradare de patrie și-l provoacă pe patriarh să-l exileze în Konia sau Amasia. Sinodul, întrunit în ședința extraordinară a decis că numai după ce ancheta emisă de sinod va constata vinovăția mitropolitului îl va exila.

Alegerile pentru dumă. De câteva zile s'a început și campania oficioasă pentru alegerile dumei. Acuma decurge alegerea celor ce vor avea să aleagă pe deputați.

În Serbia amenință o criză ministerială, pentru că regele nu va aproba decizia cabinetului de a se amâna convocarea scupcinei.

Pactul anglo-rus s'a ratificat alaltăieri la Petersburg. Actul a fost împreunat cu mari festivități.

NOUTĂȚI.

ARAD, 25 Septembrie n. 1907.

— **Viziunile din Budapesta.** Dl. ministru Brătianu a făcut o plimbare de automobil prin Ardeal. Atâta a fost destul ca să producă viziunile invaziunii miniștrilor români în Ardeal, chiar și a ministrului prezident Sturdza.

Aceasta este psihologia păcatului: a vedea viziuni. Acum ar fi rândul guvernului românesc de a vedea nu viziuni ci realitatea propagandei ce o face Szent László târsulat în țară și vizitațiunile canonice ale episcopului Majláth prin Moldova, despre cari se zice că s'ar fi făcut în primăvară, și cari par că au alt caracter decât o plimbare de automobil.

— **»Az Ujság«** publică un articol foarte obiectiv despre scandalul ce-l face presa maghiară cu privire la adunarea dela Bistrița. Zice că se face șgomot enorm pentru nimica toată și dă comunicatele cari desmint tot ce au afirmat zărele ungurești.

— **În contra sufragiului universal.** Sașii, precum știm, sunt împotriva sufragiului universal. Li supără deci rău vestea, că naționaliștii se vor alia cu croații și cu socialiștii pentru eluțarea dreptului de vot obștesc. »Kronstädter Zeitung« de ieri (nr. 218) se ocupă cu chestia aceasta în articolul prim, ajungând la concluziunea următoare:

Nu stă, că dreptul de alegere universal ar fi forma cea mai corăspunzătoare și mai dreaptă a unei reforme electorale. Neîndoios este numai faptul, că se impune neapărat o schimbare a sistemului electoral.

În ce chip? — întrebăm pe sașii din Brașov. Cum cred dâșii, să se facă această schimbare? Poate să se restrângă și mai mult acest drept!?

— **Intrunirea viitoare a meseriașilor din loc.** Meseriașii români din Arad se vor întruni Duminecă la 8 ore seara în Casa națională, pentru a doua oară. De data aceasta, pe lângă conferință, se va

produce și corul cu următoarele cântări: De-aici până la mândra, Coroana cufundată și Și-aseară. Va urma apoi dans. Sunt invitați toți meseriașii, precum și toți ceice se interesează de mișcarea meseriașilor. Intrare liberă.

— **Ministrul de externe rus, Izvolski,** e așteptat pe astăzi la Viena. Aici va fi primit de ministrul Aehrenthal. Se afirmă, că Izvolki va fi primit azi la 3 ore în audiență din partea regelui României Carol, care deasemenea sosește azi la Viena. Regele nostru îl va primi pe Izvolski Sâmbătă.

— **»Să nu omori!«** Pentru a sărbători împlinirea a cincizeci de ani de activitate literară a celebrului scriitor rus Leo Tolstoi, revista pariziană »Le Courrier Européen« publică un important articol al acestui eminent scriitor, articol care e un comentariu explicativ al broșurii sale »Să nu omori!«

— **Executare.** Ieri au fost împușcați în Riga (Rusia) nouă revoluționari ruși. Executarea a decurs în chipul cel mai groaznic. Toți osândiții au refuzat să fie împărtașiți cu sfintele Taine, și ferecați, cu capul învăluit au fost duși la locul de pierzare. În momentul ultim au mărturisit, că au fost seduși de alții și că pe conducătorii lor i-au făcut scăpați. Câțiva dintre dâșii le-au strigat soldaților cari erau puși ca să-i împuște, ca să-și exercizeze bine arma, pentru că nu peste mult vor trebui să și-o întoarcă asupra celor cari i-au osândit pe ei.

A urmat apoi două durditudini de pușcă răsturnându-i pe toți la pământ. Doi dintre ei dând semne de viață, un polițist le-a pus capăt chinului mai slobozându-le două focuri de revolver în cap. Toți au fost înmormântați într'un mormânt.

— **Procesul al cincelea al »Plugarului Român«.** În 12 Septembrie a. c. s'a pertractat la Timișoara al 4-lea proces de presă pentru politică fără cauziune, al foii »Plugarul Român«. Acuzat a fost redactorul dl. N. Mitru, care fu pedepsit la 7 zile temniță și 20 cor. în bani. Joi în 19 l. c. n. a fost să se țină la curtea cu jurați din Timișoara pertractarea procesului al 5-lea pentru un articol scris de dl. N. Mihai, cancelist advocațional, publicat în »Plugarul Român«, în care dl. procuror a descoperit agitație și politică, însă nu s'a putut ține, căci acuzatul nu s'a prezentat.

— **Urmările jocului de cărți.** Mai mulți flăcăi români se jucau Duminecă într'o casă particulară din comuna Poplaca în cărți pe bani. Tinărul Ioan Tănase, năcăjit că perduse o sumă mai mare de bani, s'a luat la bătae cu servitorul Ioan Opriș. În decursul învălmășelii Opriș străpunse cu un cuțit pe Tănase, care în urma rănei primite a încetat îndată din viață. Tinărul ucigaș s'a predat însuș autorităților.

— **Ștergerea pedepsei cu moarte în Franța.** În timpul din urmă opinia publică din Franța s'a răsvrătit pentru că osândirea la moarte a criminalistului Solleiland a fost schimbată în muncă silnică pe viață. Această răsvrățire însă va grăbi dezbateră proiectului de lege, care țintește ștergerea pedepsei cu moarte în Franța. Proiectul acesta se bazează pe următorul punct de vedere principar. După executarea criminalistului de sine se înțelege, n'are loc nici o apelată, însă dejă de multe ori se întâmplă, că judecătorii aduc osândă la moarte pe baza unor date greșite. Nevinovăția se constată ce-i drept, dar numai târziu așa, că cei osândiți numai poate cere satisfacție dela judicatură. Deși nu ar mai fi alte cauze, totuși și aceea e de ajuns ca pedeapsa cu moarte să fie ștearsă, care de altcum se contrazice și cu umanismul modern. Judicatura poate avea numai un scop: de a îndreptă. Din contră executarea este un act atât de groaznic, că nu poate servi de îndreptar moral și influința executării e totdeauna demoralizătoare. Aceasta o dovedește și statistica. În țările unde e în vigoare pedeapsa cu moarte sunt mai multe crime. Pe baza acestora în locul pedepsei cu moarte e mai potrivită osândă la pușcărie pe viață, care are efect instructiv asupra criminalului.

— **Despre Lueger**, primarul oraşului Viena, presa maghiară colportează ştirea, că ar fi orbit de tot şi că nu mai este capabil de nici o muncă intelectuală. E mare bucuria în Israel. Dar ne aducem aminte, că tot presa aceasta îl făcea pe Lueger nebun deja în anul trecut.

— **Congresul sanitar.** Membrii congresului sanitar s'au întrunit alaltăieri într'o sală a camerei germane sub preşedinţa prinţului Schönaich Carolat, care a dat în onoarea membrilor un prânz de gală. La serbare au luat parte şi ministrii Bethan şi Delbrück, precum şi primarul oraşului Kirschner. În congres a făcut o propunere dr. Alex. Sana, directorul-medic al asilului de copii din Timişoara, cu privire la modul de îngrijire copiilor din asil. Propunerea a fost primită.

— **La biblioteca Academiei române** în lunile Iulie şi August a. c. au fost consultate 3555 volume din partea alor 1228 persoane, 360 manuscrise din partea alor 65 persoane, 1981 documente din partea alor 8 persoane, şi 131 cărţi vechi româneşti (1508—1830) din partea alor 44 persoane. Biblioteca s'a sporit cu 330 volume, 311 numere de reviste române, 237 numere de reviste străine, un atlas, 23 manuscrise, 2001 documente, 1 album, 109 foi volante, 5 piese de note muzicale.

— **Cum este informată presa maghiară.** Când e vorba despre noi, presa maghiară se găseşte în cea mai întunecoasă Africă! Aşa bunăoară »Magyarország«, scriind despre adunarea la Bistriţa a Asociaţiei noastre, îi zice între paranteze *Austral*, în loc de *Astra*, iar despre vicepreşedintele ei, dl A. Bârsan, spune, că e din Sibiu.

— **Reuniunea sodalilor români din Sibiu** invită la festivităţile jubilar, ce se vor aranja Sâmbătă în 28 şi Duminecă în 29 Sept. nou 1907 din prilejul împlinirii anului al 40-lea de existenţă şi al 10-lea de când prezidentul actual dl Victor Tordăşianu se află în fruntea Reuniunii.

Programul serbărilor. I. Sâmbătă în 28 Septembrie n. 1907: la 8 ore seara se va predă în teatrul oraşenesc din loc pisa *Maliţiosul (Sburdalnicul)*, farsă în 5 acte de Kotzebue, traducere de Ioan St. Şuluţu, prelucrată de nou de un binevoitor al meseriaşilor români. Regizor: Dumitru Axente. Persoanele: Domnul Somnulescu, proprietar — dl L. Boldor. Doamna Anica, soţia lui — dna M. Bânda. Dora, fiica lor — dra E. Roman. Iancu, nepotul lor — dl D. Axente. Maiorul Somnulescu, fratele proprietar. — dl A. Balomiri. Coconul Costică — dl G. V. Bidu. Mărioara, fiica maiorului — dra M. Imbăruş. Stan, servitorul lui Costică — dl Alex. Bozo. Madam Sofia, econoama casei — dra M. Cismaş. Un păzitor de noapte — dl G. Şoima. Mai mulţi ţărani. Acţiunea se petrece la moşia dlui Somnulescu.

II. Duminecă în 29 Septembrie n. 1907: La orele 8 a. m. asistare corporativă la sf. liturgie în biserica Catedrală. La orele 10 a. m. prezentare corporativă la patronul Reuniunii, I. P. S. Sa Domnul arhiepiscop şi metropolit Ioan Meşianu. La orele 10½ depunerea coroanelor pe mormintele întemeietorului Reuniunii, de pie memorie Nicolae Cristea şi pe al marelui fondator Demetriu Andronic. La orele 11 a. m. întrunire festivă în localul Reuniunii, când se vor împărţi distincţiunile şi diplomele jubilar. La ora 1 d. m. masă comună în sala mare dela »Gesellschaftshaus«. La orele 8 seara, în aceeaşi sală *concert festiv* cu următorul program: Motto: »Uniţi în cuget şi'n simţiri, Cântăm cântări de înfrăţiri«. 1. »Ce faci Ioană?«, cor mixt de G. Dima. 2. »De n'ar fi iubirile«, cor mixt de I. Mateiu. 3. »Durerea Românilui«, cor mixt cu solo de sopran (doara E. Roman), de I. Crişan. 4. »Doină doiniţă«, cor bărbătesc cu solo de tenor (dl I. Stanciu), de I. Vorobchievich. 5. »Hai în horă«, cor mixt de G. Dima. 6. »Dorinţa«, solo de tenor, cântat de dl I. Stanciu. 7. a) »Fetele casnice«, b) »Ţiganca«, coruri de dame, de T. Popovici. 8. »Înnul unirii«, cor bărbătesc, de T. Popovici. 9. »Răsunetul Ardealului«, cor mixt cu solo de sopran, de I. Vidu. 10. »Hora Severinului«, cor mixt de I. Wiest. Dirigentul corului: Candid Popa învăţător. După concert urmează dans.

— **Generalul Stössel** a sosit împreună cu fiica sa la Berlin, unde va intra într'un sanatoriu.

— **Congresul internaţional de presă**, care se ţine de prezent în Bordeaux a primit propunerea unui membru ca fiecare sindicat al ziariştilor şi fiecare ziar să pretindă dela parlamente aducerea unei legi în contra duelului, iar pentru vătămarea de onoare să se institue judecătoria. Chestia duelului se va discuta în cel mai apropiat congres.

— **Târgul de ţară din Timişoara** se va ţine în toamna asta din 26 până în 30 Septembrie st. n.

— **Concurs.** Din partea »Comunităţii de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13 se vor distribui pentru anul şcolar 1907/908 la elevi ai şcolilor medii, anume: gimnaziul, şcolile reale, comerciale, şcolile militare, alte şcolile de specialitate, şi îndeosebi acelor, cari frecventează academia de silvicultură, alte academii sau universităţi, ajutoare în bani, ceea ce pe această cale se aduce la cunoştinţa tuturor interesatilor.

Ajutoarele se vor conferi numai la acei fii săraci ai împăduriţilor, cari fiind diligenţi, dovedesc progres bun în studii, şi au purtare bună. Se observă că dintre frecuanţii gimnaziilor şi ai şcolilor reale aceia, în prima linie vor fi preferiţi, cari în rugarea lor îşi exprimă dorinţa de a cerceta mai târziu academia de silvicultură.

Cei ce doresc să obţină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocaţi a-şi subţerne petiţiile lor, timbrate în toată regula, comitetului »Comunităţii de avere« până la 20 Octomvrie 1907 st. nou.

Rugările petenţilor au să fie instruate cu următoarele documente:

1. Atestat şcolar din anul şcol. 1906/7 în original sau în copie egalizată, din care se va vedea progresul fiecăruia.

2. Certificat despre frecventarea şcolii în anul şcolar curent.

3. Atestat despre averea mişcătoare şi nemişcătoare a familiei şi despre numărul membrilor acelaş după formularul alăturat la acest concurs sub alineat.

Se observă în fine că petiţiile elevilor şcolilor medii numai în sensul acela vor fi luate în considerare, dacă dovedesc că au absolvat a doua clasă.

Onoratul oficiu comunal este rugat a publica concursul de faţă în comună cu observarea, că petiţiile intrate după terminul fixat mai sus, asemenea şi petiţiile acelor şcolari, cari nu vor fi instruate cu documente specificate mai sus, sau frecventează alte institute şi nu pe cele specificate în acest concurs, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului ținută în Caransebeş la 17 Septembrie 1907. *Burdea* consilier aulic, preşedinte.

— **Aduc la cunoştinţă**, mult on. public, că am deschis **birtul „888“**. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acţii, pentru bere. Un păhar 16 fileri, păhar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămână cu stimă **Répassy Pál**.

— **Ospătărie naţională în Arad.** Recomandăm cetăţitorilor noştri ospătăria naţională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul oraşului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Paşca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) şi restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este şi o datorinţă a-l sprijini, fiind român, dar şi de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de câţiva ani e în circulaţie un nou săpun folositor. Cine nu iubeşte mirosul de vioare? Şi dacă ştim, că acest săpun plăcut face faţa fină, dacă ştim, că în astfel de calitate şi pe lângă aşa preţ în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aştepta, ca publicul mare se nu întrebuinţeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăţi 2 coroane 20 fil. Pregăteşte Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek şi Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timişoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Din public. *)

Declaraţie.

Un ticălos şi decăzut calumniator, corespondentul din loc al »Pop. Român«, raportând acestui ziar despre darea de samă, ținută din partea dlui deputat Constantin Burdia înaintea alegătorilor, spune obraznica minciună, că la această dare de samă am luat şi eu parte. Calumniatorul corespondent aparţine clicei *Barbu-Badescu*, cei mai neîmpăcaţi duşmani ai mei, cari neputându-mă prezenta ca erou de birturi şi a celor mai decăzute urgii, voesc prin minciuni şi calumnii obraznice să mă discrediteze naintea publicului român, prezentându mă de român slab, de un renegat.

În faţa acestei nemai pomenite decadente mă simt dator faţă de reputaţia mea de român adevărat şi cinstit a declara:

1. Nu am luat parte la darea de seamă a dlui deputat C. Burdia, pentru că eu nu aparţin partidului, căruia aparţine dl Burdia şi nu profesz aceleaşi convingeri politice.

2. Sunt aderent sincer şi intransigent al partidului naţional şi ca atare niciodată n'am deviat şi nici în viitor nu voi devia dela ca'ea cea adevărată. Ca atare nu am făcut şi nu voi face nici pe faţă şi nici pe ascuns servicii politice nimăruia, care merge în direcţie opusă principiilor şi aspiraţiunilor naţionale româneşti.

3. Dl deputat C. Burdia totdeauna a stimat convingerile mele politice-naţionale şi cu toate că sunt fiscul Comunităţii de avere, în fruntea căreia stă d-sa, ca preşedinte, niciodată, nici chiar cu un cuvânt n'a încercat a mă abate dela convingerile mele şi nici când n'a cerut să-i fac vre-un serviciu politic, sau de altă natură, care ar tăia în caracterul meu de român, aparţinător partidului naţional.

În faţa acestei demascări a ticălosului calumniator aş dori ca acest nemernic să-şi dovedească obraznica sa minciună.

De mai multe ori s'au încercat duşmanii mei personali să mă calumnieze, dar totdeauna i-am arătat de mincinoşi şi calumniatori obraznici.

Atât pentru calumniatorii mei.

Cât pentru »Poporul Român«, trebuie să declar, că nu-i bine să se lase sedus de nişte fiinţe nemernice şi decăzute, ca şi cum e corespondentul din loc. Nu e în interesul cauzei naţionale ca astfel de ticăloşi numai şi numai din răzbunare personală să seducă publicul ca astfel de minciuni.

Dr. Nicolau Ionescu,
advocat.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică, redacţia nu primeşte responsabilitatea.

Economie.

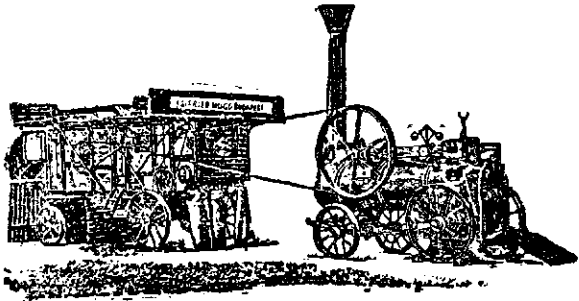
Bursa de mărfuri şi cfecte din Budapesta.

Budapesta, 25 Sept. 1907.	
INCHEEREA la 1 ORĂ :	
Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.42—22.44
Secară pe Oct. 1907	19.34—19.36
Ovăs pe Oct.	15.90—15.92
Cucuruz pe Mai 1908	13.54—13.56
INCHEEREA la 5 ORE :	
Grâu pe Octomb. 1907	22.40—22.42
Secară pe Oct. 1907	19.26—19.28
Ovăs pe Oct.	15.94—15.96
Cucuruz pe Maiu 1908	13.58—13.60

Preţul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	21 K. 25—23 K. 20 fil.
Din comitatul Albei — — — —	21 » 85—22 » 80 »
De Pesta — — — —	21 » 55—23 » — »
Bănăţenesc — — — —	— » — » — »
De Bacica — — — —	22 » 35—23 » 10 »
Săcară — — — —	19 » —19 » 20 »
Orzul de nutreţ, cvalitatea I.	15 » 55—15 » 75 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 35—15 » 55 »
Ovăs » » I — — — —	16 » 50—16 » 60 »
» » » II — — — —	16 » 10—16 » 40 »
Cucuruz vechiu — — — —	— » — » — »
» nou — — — —	13 » 50—13 » 70 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nicbîn.

Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE
făcător de jirezi de paie
in formă întrebuințată și cu dregere
 se pot căpăta pe lângă condiții de plătire
 foarte favorabilă la firma
SEIFRIED HUGÓ
 BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Prima Societate de Credit Funciar Român
 din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 21 Septembrie a. c. 1907, urmează a se ține licitație la sediul acestui Societăți str. Colței nr. 27, București, pentru arendarea moșie Căiuți (partea agricolă) din comuna Căiuți, județul Bacău, în întindere aproximativă ca de 1200 hectare, arătură, fânețe, pășune și vii, exclusiv fâneța din pădure.

Termenul arendării este de 5 ani cu începere dela 23 Aprilie 1908.

Garanția cerută la licitație este de 2000 lei în scrisuri funciare rurale.

Condițiunile speciale pentru arendarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în ori ce

zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuie făcute pe formulare date de Societate, la care se găsesc alăturate condițiunile speciale de arendare.

Arendarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de administrație.

Diracțiunea.

moară

cu o circulație mare din cauză de mutare
e de vânzare

împreună cu întreaga ei construcție
 pe lângă condițiuni avantajoase.

Adresa în Administrație.

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTARE
 SZATMÁR, BÁTHORY-U. 18.

Me angajez se fac
 altare noi, amvoane, morminte sfinte,
 statui sfinte

din piatră, lemn sau imitație.

Renovarea lucrurilor
 vechi o primesc
 cu prețuri reduse.

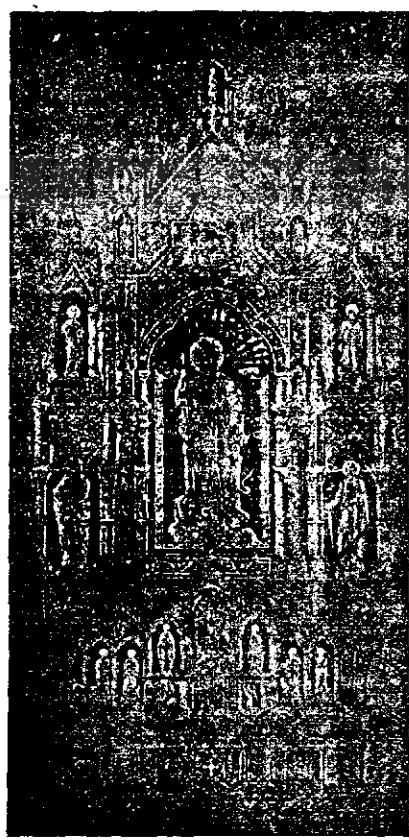
Iablourile noi de altare
 le fac cu ajutorul
 pictorilor celebri. In atelierul
 meu am un depozit de decoruri
 gata de biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea
 onor. preoți să viziteze atelierul
 meu unde am gata icoane în
 relieful, cari reprezintă stațiunile
 lui Christos pe Golgota.

Desenuri și proiecte trimit gratuit.

Pentru a ușura negocierile mă
 duc pe cheltuelile mele ori și unde.

Aurirea se face cu aur Catalin.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
 Harmonice

în prețul de fabrică se pot
 căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
 loc sau în provincie o săvârșește
 prompt.

Cel mai mare magazin
 de pian în Ardeal

TRISKA J.
 KOLOZSVAR
 Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
 și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
 interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez
 speșele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
 Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

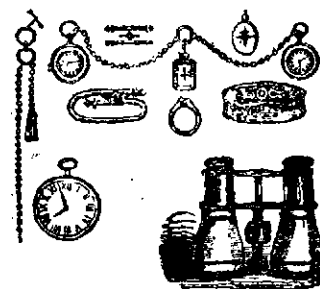
Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili
 și demni de încredere.

Sárga János

:: argintar și pregătitor de obiecte artistice ::
 Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzut cu
 obiecte de aur, argint
 și petrii scumpe. Pregătește
 tot felul de lucrări artistice:
 în aur, argint și altfel de lucrări
 de artă magnetă. — Schimbări
 de aur și argint, conform
 cursului zilnic. — Cu preț
 curent servim gratuit și franco.

Telefon 595.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:
BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de birou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare ^{precum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnai-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovarii în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac ^{gratuit}.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Balthyányi Nro. 17.

Preșătește din fier bine bătut: grilaje la fluvii,
— trepte, balcoane, și pentru bănci. —Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eşitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de
— tuburi de piatră smălțuită. —

TELEFON Nr. 87.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACOA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
întreprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).